

عنوان مقاله:

سازوکارها و دلالت‌مندی های مطلع داستان در «پنج داستان» جلال آل احمد (با تکیه بر نظریه رابرت فونک)

محل انتشار:

پنجمین کنگره ملی فرهنگ و ادبیات فارسی (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسندگان:

امین بنی طالبی - دانش آموخته مقطع دکترای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهرکرد

مسعود فروزنده - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهرکرد

خلاصه مقاله:

دنیای داستان کوتاه، دربرگیرنده شخصیتها و حوادثی است که در آن آفریده میشوند و هدف نهایی هر نویسنده این است که خواننده را متمایل سازد تا وارد این دنیای خلاقانه شود. مدخلی که راه خواننده را برای ورود و جلب شدن به این جهان خیالی باز میکند، مطلع داستان است. جلال آل احمد، از جمله داستان‌نویسانی است که در تکامل و تحول داستان کوتاه و گسترش بینش واقع گرایی انتقادی نقش بسزا داشته است. نگارنده در پژوهش حاضر، پس از واکاوی و نقد نظریه های ارائه شده در حوزه مطلع داستان، با تکیه بر نظریه رابرت فونک و افزودن قیدی بر آن، به دنبال آن است تا با روش توصیفی-تحلیلی، آغاز و پایان مطلع داستانهای کوتاه مجموعه «پنج داستان» آل احمد و سازوکارهای شروع آنها را مشخص کند؛ سپس، به بررسی جملات آغازین داستانها و میزان دلالت‌مندی شان بپردازد و در موارد لازم به نقاط قوت و ضعف آنها نیز اشاره کند. نتایج حاکی از آن است که آل احمد در این مجموعه داستان، توجه ویژه‌ای به شروع ترکیبی داشته است و غالباً مهارت داستان نویسی خود را در زمینه پردازش دو عنصر صحنه و شخصیت در آغاز داستان نمایان کرده است. او در مطلع داستانهایش، با توجه به فنون داستان‌نویسی مدرن، همچون ارائه نمایشوار شخصیت های واقعی و صحنه های دلالتگر و برقراری هماهنگی میان آن دو، توجه و رغبت خواننده را برمی‌انگیزد. همچنین، او در میان شگردهای چگونگی پایان دهی به آستانه، به «شرح و تفصیل ماجرا» که در زیرمجموعه متمرکزکننده روایی «وضوح نمایی» است، بیشترین توجه را داشته است و از طریق این شیوه، به جز در موارد اندک، توانسته پیوندی مستحکم با میانه داستان ایجاد کند. پس از آن نیز، شیوه «جلب شدن توجه شخصیت اصلی»، از دیگر سازوکارهای مورد علاقه نویسنده برای انتقال از مطلع به میانه داستان است.

کلمات کلیدی:

جلال آل احمد/ پنج داستان/ مطلع داستان کوتاه/ سازوکارهای مطلع/ پایان بندی مطلع.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1279450>

